Kw

Ghereformeerde

YCK-RECHTEN,

VAN

't Rijck van Nymegen, Over-ende Neder-Betouwe, sampt Maes ende Waehl,

by de Staten des Furstendoms Gelre ende Graeffschaps Zutphen geapprobeert ende bestediget op eenen Landtdagh tot Arnhem, den 24. August. 1640.

Ende op eenen Landt-dagh tot Zutphen den 12. Maij 1657. geredresseert ende geamplieert.

Tot ARNHEM,

Gedruckt by Jacob van Biesen, Ord. Drucker van den Ed. Hove van Gelderlandt. Anno 1670.

Y Ridderſchap ende Steden des Furſtendoms Gelre ende Graeffſchaps Zutphen / repreſenterende de Staten des Landts / DOEN TE WETEN, Alſoo Dyck-greven ende Heymraden der reſpective Dyck-Collegien ofte Stoelen des Nymeegſchen Quartiers / ons hebben te kennen gegeven / hoe dat ſy die Gereformeerde Dyck-rechten by ons ſoo tot verminderinghe ende verkortinghe van Proceſſen / als tot verlichtinghe van zware koſten / in den Jaere 1640. den tweeden September gheconfirmeert / naerder overwooghen hebbende / in ſommighe plaetſen van die ſelve Dyck-rechten bevonden hadden eenighe duyſterheyden ende reſtrictien / die ſy tot elucidatie van dien hadden gheredreſſeert ende gheamplieert / verſoeckende dat wy die ſelve Dyck-rechten in ſulcker voegen als die nu hier nae beſchreven volgen / wilden viſiteren ende confirmeren.

Reformatie der Dijck-rechten van de vier Stoelen des Nymeegschen Quartiers.

DAT EERSTE CAPITTEL.

Van de Schoudaghen op Dijcken, ende hoe die gevarst moghen worden, mitsgaders van de Noodtschouwen, als mede van de Schouwen op Weteringhen, &c.

I.

EErstelijck / datter Jaerlijcx drie Schouwen gevoert sullen worden / te weten / die Loof-schouwen / Eerd-schouwen / ende die Rouwaer off Cuyn-schouwen / ende dat die Chieronge sal gheschieden op die Looff-schouwe / al ist dat in eenighe Ampten anders gebruyckt is ghewozden.

II.

Welcke Schouwen ghevoert sullen worden in den Rijcke van Nymeghen / Over- ende Neder-Betouwe / op alsulcke tijden als men ghewoonlijck is gheweest / ende noch doet / Ende in den Ampte van tusschen Maes ende Waehl / sal die Looff-schouwe aenvangen op S. Geertruyden dagh / oft des Dingsdaghs daer na / in val den selven dagh op een Dingsdagh niet en quame : Die Eerdschouwe des Dingsdaghs naer St. Johan Nativitatis dagh / doch veerthien dagen voor off nae onbegrepen : Ende die Rouwaer off Cuynschouwe des Dincrdaghs na St. Victoris dagh / doch insgelijcken veerthien dagen voor off nae onbegrepen / ende dat nae voorgaende publicatie / als van outs gewoonlijcken.

III.

Soo Dijckgreeff ende Heymraeden op die voorbestemde daghen / door des krijghs ende Waters inconvenienten oft andersints behindert worden / ende noodigh vinden die Schouwen te prolongeren / uyt te stellen / of te varsten sullen 't selve naer gelegentheyt den tijdt van veerthien dagen oft langer / tot discretie van Dijckgreeff ende Heymraden moghen doen / soo wel van de Loof-schouwe / als andere Schouwen. Ende alsoo in eenighe Ampten speciale Schouw-dagen zijn / die nu ende dan / 't zy den eersten of tweeden dagh van de Schouwen / op Sondagen vallen / Soo sullen die op den volgenden Dincrdagh en Woensdagh mogen geleydt ende die Schouwen gevoert worden. Ende soo noch een van die dagen mochten vallen op eenen publijcken Bededagh oft andere publijcke Feestdagen / sullen Dijckgreeff ende Heymraden die Schouwen mogen leggen op soodanighe andere dagen / als die sullen bevinden het bequaemste ende best te wesen : Behoudelijck dat soo wel 't een als 't ander in de Kercken / oft ter behoorlijcker plaetse ende wijse verkondiget worde / ende die Huys-luyden vermaent haer Heerschappen daer van in tijdts te verstendighen / Op dat niemandt daer by ignorantie pretendere.

IIII.

Doch soo Dijckgreven ende Heymraden noodigh vinden voor of na die voorsz ghehoudene Schouwen / Noodt-schouwen op eenighe ongemaeckte Dijcken te leggen / sulcx sullen sy tot allen tijden mogen doen alst noodigh is / van veerthien

dagen tot veerthien dagen/ und 't selve sal die Dyckgreeff in die Kercken/ daer die Dycken/ op welcke de Nootschouwe gehouden sal worden / in den Kerspel ghelegen zijn/ ten eersten mael veerthien dagen te voorens verkondigen laten/ ende dat alles tot kosten der onwillige Dijck-genooten / dewelcke hare Dijcken niet gemaeckt noch gelevert hebben nae behooren.

V.

Die Schouwen vande Lant-weteringen/ verloozen Zegen/ Ley ende Tochtgraven/ mede gengh ende diergelijcken / sullen nae older ghewoonten ende ghebruycken/ als sulcx in yeder Ampt beraemt ende aengestelt is / oft noch wyders aengestelt sal mogen worden/ geholden ende gevoert worden.

VI.

Dijckgreeff ende Heymraeden sullen oock moghen chieren het omringen van alle Waepen/ Wielen/ Wellen ende anders/ de welcke quellinghe causeren / 't zy dat deselve onder den Dijck ofte te Landtwaerts in gelegen zijn/ tot kosten ende laste van die geene over wiens grondt de ringkaa gechiert wordt / of ghelijck in yeder Ampt ghebruyckelijck is.

Dat tweede Capittel,

Van d'ordre ende proceduiren die in 't voeren der respective Schouwen moeten worden gevolght, insonderheyt ten opsichte van ongeheerde Dijcken, ende hoe die wederom aenghenomen ende ondertusschen onderhouden sullen worden, als mede dat maer tweemael voor éenen ongemaeckten Dijck magh worden gelooft.

I.

SOo wanneer op die Loof-schouw niemandt voor den Dijck ghelooft/ den selvigen Dijck sal die Dijckgreeff van wegen des Heeren verdingen ende bestaden / om tegen de volle Eerd-schouw in aerde opgemaeckt ende gelevert te worden/ Des sal den Eygenaer des selvigen Dijcks binnen veerthien dagen mogen kommen/ ende den Dijck selfs wederom aenvangen / sonder andere kosten / als van teycken meet-geldt ende breucken daer toe staende / hier onder Cap. 4. Art. 1. geexprimeert / mits dat die selve Eygenaer als dan den naem van den voorigen Aennemer op het Dijck-Signaet sal laten uytdoen/ ende sich selven daer op stellen / oft dat by ghebreck van dien den Aennemer op de volle Eerdt-schouw sijn verdongen loon sal mogen eyschen/ gelijck of hy het selfs gemaeckt hadde.

II.

Ende indien den selven verdinghden Dijck de Kouwaer ofte Spijck onderworpen is/ sal die op de voorsz volle Eerdschouw bestadet worden / om tegens de volgende Kouwaer-schouw in Kouwaer ende Spijck al mede opgemaeckt ende ghelevert te worden.

III.

Ende sal / soo wel ten reguarde van d'Aerdt als van de Kouwaer-schouw respective / met genechten (sonder eenighe voorgaende publicatie) geprocedeert worden/ ter tijdt toe die bestaende Dijcken opgemaeckt ende gepresen sullen zijn/ alles tot kosten der Eygenaers van deselve Dijcken: Wel-verstaende nochtans soo den Aennemer op den tijdt by Dijckgreef ende Heymraden vergost / sijnen aengenomen Dijck of werck / volgens Chieringe niet volmaeckt en levert / dat alle de kosten der meerdere ghenechten tot synen laste sullen blijven. Ende sullen die ghenechten by Dijckgreef ende Heymraden mogen ghevarst worden/

ghelijck

ghelÿck van 't varsten der Schouwen Cap. 1. Art. 3. gheseydt is / doch niet meer dan tweemael veerthien daghen of langer / na dat den noodt vereyschen sal / tot erkentenis van Dÿckgreef ende Heymraden.

IIII.

De Dÿcken dan alsoo in aerde ghemaeckt ende gepresen zÿnde / indien deselve geen Kouwaer ofte Spÿck subject zÿn: Soo sal den Dÿckgreef alsdan sonder langer uytstel / tot de gave procederen / eyschende dien volgens in loco die Seven-gevers / als vier boven ende drie beneden / gelÿck die Schouwe heerkomt / vnd dan voorts volgen d'ordre hier nae Cap. 6. Art. 1. geprescribeert.

V.

Maer soo de Dÿcken de Kouwaer of Spÿck onderworpen zÿn / in sulcken val / sal mette gave gesuperſedeert ende ingehouden worden / tot op / ofte naer de Kouwaer-schouw / als den Dÿck ghepresen / ende de seven Gevers t'eysschen gheoordeelt sullen zÿn.

VI.

Alles voorbehouden nochtans / dat d'Eyghenaers oft geinteresseerden van soodanige Dÿcken / indien sy vermeynen / uyt saecke van nulliteyt oft informaliteyt in het vuyren vande Schouwen / aenbesteden of opmaecken van de Dÿcken of anders begaen / de saecke in soodanigen staat niet te zÿn / dat die seven Gevers op den Dÿck als verloozen konnen geeyscht worden / binnen den tÿdt van thien dagen naer dat het Oordel in de Kercke van 't Kerspel daer den Dÿck oft naest gelegen is / te ghelÿck op dien Sondagh als die seven Gevers voor d'eerste reys geeyscht worden / gepubliceert sal zÿn / van 't selve oordeel sullen moghen appelleren aen die vier Stoelen des Quartiers van Nymegen / alles tot laste ende in voegen als hier onder in 't 11. Capit. Art. 2. ende het 14. Capit. Art. 2. respective geordonneert is / ende daer-en-boven ten allen tÿden sal vrystaen / oirkondt den Dÿckgreeff eñ twee Heymraden / de selve Dÿcken wederom aen te nemen / mits betalende de breucken / weerpenningh ende alle andere opgeloopene onkosten.

VII.

Ende sal ondertusschen den Dÿckgreeff den verloozen oft ongeheerden Dÿck / tot dat den selven sal zÿn gheheert / naer behooren onderhouden ende versorgen / ten eynde de Landtschap daer door niet en worde gepericliteert / ende sulcks op synen weerpenningh tot laste ende kosten der geener / die in onghelÿck sullen worden ghevonden / met desen toedoen nochtans / dat den Dÿckgreeff op de Loof-schouwe deselve verloozen Dÿcken / indien daer by gheen manghel ofte ghebreck is / sal mogen over-rÿden.

VIII.

Soo eenige Dÿck-genooten / naer datse twee Schouwen ofte varsten gehadt ende genooten hebben / hare Dÿcken niet en maken / vnd daer voor langer willen loven / sullen dieselve niet langer voor hare Dÿcken mogen gelooven / dan den Dÿckgreeff sal in stat des Heeren deselve als verloozen verdingen / ende daer op procederen naer Dÿck-rechte / Ten ware dan dat die Dÿck-genooten door Krÿgh / Water ende Weders nooden / die Dÿcken niet hadden konnen maecken / 't welck gestelt wordt tot discretie van Dÿckgreeff ende Heymraden.

IX.

Ende sullen alle proceduiren ten Dÿckrechten voor de respective Heymraedts Gerichten aenghevanghen / oock aldaer ghedecideert worden / sonder eenighe interruptie: Ende sal de beswaerde Parthye sich nerghens dan aen 't selve

Heymraedts Gherichte / ofte aen de competente Appellations-Richteren mogen addresseren / de welcke alleen toebehoort d'erkentenis over begane oft geallegeerde nulliteyten ende excessen.

Dat derde Capittel.

Hoe het ghetal der Seven-gevers onder ende boven gevonden sal worden, ende wat de Buyrmeesters daer toe gheroepen zijnde, dien aengaende sullen hebben waer te nemen.

I.

EErstelijck is te weten ende te verstaen/ dat een persoon/ de welcke boven ende beneden een block verlooren Dijck / met synen Dijck gelegen waer / Seven-gever zijn ende wesen sal / van dat selve block verlooren Dijcks/ mits nochtans datter van elck block verlooren Dijcks seven distincte Gevers sullen wesen. Wel-verstaende daer het geschept sulcx is/ dat het voorsz. getal van Gevers boven ofte beneden in het selve Ampt niet ghevonden kan worden / dat de selve als dan/ nae ghelegentheyt / het valle van boven of beneden / ghenomen sullen worden/ Sulcx datmen 't defect van dien / uyt de boven ofte beneden ghedijckslaeghde sal moeten suppleren / sonder daer over in een ander Ampt te moghen springen ofte eysschen.

II.

In 't eysschen van de Seven-gevers / sullen seven verschepde persoonen / als vier boven ende drie beneden moeten worden geeyscht / een ongeschepden boudel voor een persoon wordende ghehouden: Ende of een persoon boven ende beneden den verlooren Dijck met synen Dijck gelegen/ ende ghedijckt ware / Sal evenwel op een block Dijcks maer een Seven-gever zijn / ende sulcx van d'Aenschouw oft van boven / Ende daer veel verschepden verlooren Blocken zijn tot eenen boesem gehoorende / sal staen tot discretie van Dijckgreeff ende Heymraeden / oft sy meer als op een oft twee Blocken die Seven-gevers willen doen eysschen / en dat om die kosten te sparen.

III.

Indien eenighe Kerspelen ofte Buyrschappen boven ofte beneden den verlooren Dijck/ ghedijckslaeght mochten zijn / sulcks dat sy mede Seven-gevers moesten wesen / sullen alleen die Buyrmeesters van dien worden ge-eyscht ende verdaeght/ welcke Buyrmeesters sulcx alsdan tijdtlijck haer Kerspel oft Buyrschap sullen hebben te communiceren/ om van deselve ordre ende instructie/ waer nae sich in desen te ghedragen / t'ontfanghen / sonder dat sy tot hare qualificatie eenighe volmacht van nooden sullen hebben.

IV.

Oft gebeurde dat een Dijckgreeff ofte Heymraedt moste wesen Seven-gever/ dat in sulcken cas de Dijckgreeff oft Heymraedt andere sullen mogen substitueren oft aen hare plaetse stellen/ ende Seven-gever wesen.

Dat vierde Capittel.

Van de breucken soo op Dijcken ende Wateringen die beschouwt zijn, als op Weren, Korven ende Fuycken, belettende den aff-tocht des waters, ende hoe die t'executeren.

I.

DAt die breucke op die Looffschouw over het niet slichten der spooren / ende op d'Eerdtschouw / sal wesen van elcke roede een oort van eenen golden schildt/

schildt / ende van de Schaer-dijcken eenen halven golden schildt / vnd op die Rouwaer-schouw sal die breucke van elcke roede van de Schaer-dijcken ende Rouwaer/ die niet gerouwaert ende gespijckt zijn / na vermogen der Chieronge als behoort/ wesen eenen halven golden schildt / te reeckenen tegen vijf-en-veertigh stuyvers / wel-verstaende doch dat sulcx alles sal staen tot moderatie ende discretie vande Heymraden in yeder Ampt/ vnd dat dieselve de breucken taxeren/ ofte aen sich sullen mogen behouden tot die naeste Hooff-schouwe/ ofte niet.

II.

Item op Schouwen van de Landt-weteringen / Weteringhs-wallen / verlooren Zeghen / Ley- ende Tocht-graven / Pijpen ende mede-gangen / sal de breucke wesen van elcke roede die beschouwt wort/ gelijck sulcx in elcken Ampte gebruyckelijck is/ Edoch de breucken van de Ringkaden/ Sijdtwangen/ Waey/ ende Hooft-dammen / sal wesen twee goude Schilden op elck vack dat meer als een persoon toebehoort/ ende soo eenighe van deselve overloopen / sal die Dijckgreeff ten overstaen van twee Heymraden / aenstont sonder voorgaende waerschouwinge mogen bestaden of doen bestaden op synen weerpenninck/ ende sulcx tot laste van de ghebreeckighe / midts dat alle Jaer in de Chieronghe daer van vermaen ghedaen worde.

III.

Ende soo yemandt in Landt-weteringen / Zegen / Ley- ende Tocht-graven/ Pijpen ende mede-gengen / eenighe Weeren/ korven ofte andere verhinderingh setten ofte leggen wurde / daer mede het water eenighsins gestopt ofte op-ghehalden werde/ die selve sullen breucken soo dickwils sulcks gheschiede / op yeder Weer twee Rijcxdaelders / ende op yeder Korf ofte Fuyck sonder Weer / eenen halven Rijcxdaelder / allet boven de verbeurte van deselve Weeren / Korven of Fuycken/ mitsgaders den Visch die daer inne sal worden bevonden.

IIII.

And die selve breucken sullen d'Ampt-lieden ende Dijck-greven invorderen/ gelijck in yeder Ampt van olts / ende tot noch toe gebruyckelijcken is geweest/ sulcke ende gelijcke breucken in te vorderen.

Dat vijfde Capittel.

Van d'ordre ende proceduiren op verlooren off ongeheerde Weteringen, &c.

I.

INdien op de Schouwen der Weteringen of wallen van dien/ eenighe blocken ongeheert mochten ghevonden worden / sullen die selve die Gave niet subject zijn/ maer sal den Dijckgreeff die op synen weer-penninck bestaden/ ende teghen die daer onder ende boven naest gelegene/ indien sy in sijn Ampt woonachtigh of geerft zijn/ by peyndinge ten Dijck-rechte. Ende in cas sy daer buyten mochten residentie houden/ met consent ende kennisse van den Officier dier plaetse / by Citatie procederen / ende by verweygeringh of vertreck / sal door den Substituyt van den geinteresseerden Dijckgreeff in de Kercke naest daer by gheleghen/ in 't Ampt de Citatie sulcx voortgangh gewinnen/ als of die in sijn Ampt woonachtigh waren/ ende sulcks voor 't Heymraedts-Gerichte onder welckers schouwe de selve Blocken ghehooren / prefigerende daer toe alsulcken dagh ende plaetse/ als hy tot minsten kosten sal bevinden te behooren : Ende sal 't selve mede ghevolght worden over alle decreten ende sententien ten Dijck-rechte gewesen.

Ten

II.

Ten daghe van comparitie sullen de voorsz. gheeysschde of verdaeghde persoonen / een van haer beyden of eenen derden moeten uytmaecken / wie den Heere syne Breucken / ende alle opgeloopene kosten betalen / ende de voornoemde verloozen Blocken voortaen onderhouden sal.

III.

Ende in gheval sy sich daer over in der vrundtschap niet en konden vergheliijcken / sullen sy / na dat den Oordel-wijser sal zijn ghenomineert / binnen den tijdt van ses weecken daer aen volgende / ten beyden zijden aen handen des Dijckschrijvers overleveren memorie/ vnd dieselve/ soo noodigh/mogen wisselen ende debateren / om daer nae by den voorsz. Heymraedts Gherichte voorts ghedaen ende gesententieert te worden/ als bevonden sal worden te behooren.

IIII.

Welcke Sententie / niet tegenstaende Appel / by provisie ter executie ghestelt sal worden / mits dat sulcx ten reguarde van den verdaeghden persoon by den Officier daer onder de selve geseten / op aenhouden van den anderen Officier / sal worden gedaen; Ende in cas de selve Officier sulcx weygerde of dilapeerde/onder wat pretext het oock ware / dat als dan die executie door den Stadthoulder van den geinteresseerden Dijck-graeff sal gheschieden / nae sulcke forme als men in't selve Ampt d'Executie op Sententien by 't Heymraedts Gericht gewesen/ghewoon is te doen/ sonder dat den anderen nalatigen Officier ofte yemandt anders dienthalven eenighe kennisse sich sal mogen ondernemen.

Dat seste Capittel.

Van't eyschen der Seven-gevers in de Kercken, ende mede door eenen expressen weet, mitsgaders van den tijdt binnen den welcken yemandt vermeynende geen Seven-gever te wesen, sich sal moeten aengeven.

I.

Als den Amptman ende Dijck-greeff op eenige verlozen Dijcken/die Seven-gevers ofte naeste Dijck-genooten / te weten vier boven ende drie beneden/ gelijck die Schouwe heerkomt/volgens den 4. Art. des tweeden Cap. ge-eyscht/ heeft/ Sal hy deselve door den Heymraedts-bode / ofte eenen anderen daer toe by den Dijckgreeff geauthoriseert zijnde / den tweeden Sonnendagh daer aen volgende inde Kercke daer den verloozen Dijck in 't kerspel geleghen / ofte indien aldaer geen Kercke mochte zijn/in die daer naest by gelegene/ naemkundigh/ende dan noch apart met eenen schriftelijcken weet aen yeders woonplaetse/ oft voorhoofts/ doen eyschen ofte verdagen/ om selver in persoon/oft door genoeghsame Volmachtiger/ viermael veerthien dagen of acht weken naer d'eysching op den Dijck (welchen dagh inde weete sal moeten worden uytgedruckt) des morgens te goeder tijdt by klimmender Sonne op de voorsz. ongeheerde Dijcken te komen.

II.

Edoch indien op eene Schouwe meer als een block verloozen Dijcks/ in/ ofte onder verscheyde Dorperen gelegen ende tot besondere boesems gehoorende/ bevonden worde: Sal den Dijck-greeff/ met advijs der Heymraden de Seven-gevers van d'overensighe blocken / tegens andere dagen mogen eyschen ende verdagen / Soo nochtans / dat de comparitien van dien / binnen den tijdt van acht dagen/ naer de voorsz. acht weecken/ sullen moeten worden aengestelt ende ghehouden/ waer naedien volgens den weet sal worden gedresseert.

Allet

III.

Allet om voor eerst den gewoonlijcken Eedt hier nae Art. 1. Cap. 9. vermeldet/ te doen / ende voorts daer nae den ongheheerden Dijck op den selven Eedt / nae hare vijf sinnen te helpen heeren ende geven/ op sijn rechte aenschot/ daer hy van rechts wegen behoort/ ende op Man ende Erve ende op soo veel goets/daermen den voorsz. Dijck mede onderholden mach / dat het Landt bewaert zy / ende de Heer syne breucken eñ alle onkosten die gedaen zijn/eñ noch gedaen sullen mogen worden / naer Dijck-rechte / aen verhalen mach / off nemen daer inne voor / dat Dijck-recht zy/ by alsulcken ban ende Keuren als daer na Dijckrecht op staen.

IIII.

Indien de selve Seven-gevers/ die alsoo als voorsz. verdaght ende ge-eyscht waren/ naerdere Seven wisten te wijsen/ dan sy waren/ dat selve sullen sy binnen den tijdt van een maendt à dato der insinuatie / den Dijck-greeff moeten te kennen geven / ten eynde de selve vermeynde naerdere Seven-gevers mede op den voornoemden aengestembden dagh ende plaetse mogen worden verschreven / om alsdan by de Heymraden erkent te worden/ wie rechte Seven-gevers zijn sullen/ ende soo sy inwendigh den selven tijdt geene naerdere Geveren en wosten te wijsen/ dat sy als dan mede sullen moeten helpen heeren ende geven / als die voorsz. acht weecken sullen zijn omgekommen.

Dat sevende Capittel.

Van de Substitutie des Dijck-greeffs, ende ghebruyck van Noot-Heymraden.

I.

INdien die Dijck-greeff in dienste van de Landtschap verrijden moeste/ ofte om andere noodt-saecken / op die rechte Genechts-daghen selver op den verlooren Dijck niet kommen konde / Sal die Dijck-greeff eenen van syne Heymraeden/ die 't hem gelieft/ in syne plaets ende stat setten mogen.

II.

Sal oock den Dijck-greeff by indispositie ofte ongheleghentheydt der Heymraden/ in der selver plaetsen/ Noot-Heymraden / 't zy Adelijcke ofte andere persoonen/ alwaer 't schoon dat de selve niet waren gequalificiert / mogen gebruycken/ Und indien maer drie / 't zy ordinaris oft Noodt-Heymraden / mochten erschijnen / soo sullen niet te min / soo Heymraedts Ghericht als de Schouwen respective/ mogen worden gehouden ende gevoert sonder dat daer tegens eenige exceptien sullen moghen plaets hebben : Mits dat soo wel d'ordinaris Heymraden als Noot-Heymraden / by aenvangh harer bedieninghe / den Eedt daer toe staende sullen hebben te presteren.

Dat achtste Capittel.

Van de pœne der uytblijvende Seven-gevers.

I.

INdien die Seven-gevers ofte eenige der selver / ten geprefigeerden daghe ende plaetse niet en compareerden / sullen soodanighe d'onkosten van dien dagh moeten lasten / onaengesien haer redenen van uytblijven voor bastant mochten aengenomen worden : maer dieselve voor de tweede reys uytblijvende / sullen dat Jaer den Dijck onderhouden ende bewaren / den Heer syne Breucken ende alle op-gheloopene onkosten betaelen / sonder eenigh weder-segghen. Ende sullen

sullen de selve sich van oen Dijck wederom moghen ontledighen / ghelijck hier nae Capittel twaelf te sien is.

II.

Ende soo des ofte derselvige alsoo als voorsz. achterblijvende Geveren Erve ende Goedt / niet ghenoegh en ware / dat Jaer den Dijck daer mede te houden ende te bewaren / und den Heer sijn Breucken ende opgeloopen onraedt daer af te betalen: Soo sal dat selve Goedt voor eerst gheheert worden tot onderholdt des Dijcks / ende betaelinghe van den onraedt / und den Dijck-greeff sal als dan wederom op een nieuw moghen procedieren / und eyschen naer de forme ende maniere hier boven uytgedruckt.

Dat negende Capittel.

Van den Eedt der Seven-gevers, ende den tijdt dat sy haer gaven sullen hebben te doen.

I.

DE Seven-gevers ten aenghestemden daghe ende plaetse erschenen zijnde / sullen aen handen des Dijck-greeffs ten overstaen der aenwesende Heymraden / presteren den Eedt hier nae volgende: Als dat sy luyden den verlooren Dijck onpartijdelijcken sullen helpen heeren ende geven, op sijn rechte aenschot, op Man ende op Erve, daer hy van rechts weghen behoort, nae haren rechten weten ende vijf sinnen, ende dat sy geene parthyen dragen, noch oock Vrund noch Maghe, noch oock haer selven, noch yemandts persoon, hy zy Geestelijck off Wereldtlijck, Edel off on-Edel, Arm ofte Rijck, verschoonen noch aensien sullen.

II.

Die Seven-gevers sullen tot het beleyden der stille waerheydt ende Condtschappen / mitsgaders tot het prepareren harer Dijck-gave / hebben ende ghenieten ses weken na de voornoemde comparitie / und alsdan den verloren Dijck / ten overstaen van Dijck-greeff ende Heymraden / moeten geven ende heeren: Ten ware sy ten selven daghe daer mede noch niet ghevat waren / als wanneer haer by Dijck-greeff ende Heymraden noch ses weechen daer-en-boven sullen mogen worden vergost / mits datse op den lesten dagh van dien / hare Dijck-gaef peremptoirlijck / ten overstaen als boven / sullen hebben te doen.

III.

Ende of het gheheurde / dat binnen de voorsz. ghestelde termijnen / eenighe Vergaderinghen van Dijck-greeff ende Heymraden meer van nooden mochten zijn / het selve sullen sy sampt ofte besonder / oft door haren Volmachtiger den Dijck-greeff te kennen geven / die als dan daer op de verschrijvinghe sal doen: Ende sulcks op soodanighen dagh ende plaetse / als hy het bequaemste ende tot minste kosten sal bevinden te behooren / sonder dat hy daer inne aen eenighe ghenechten ghehouden sal wesen.

Dat thiende Capittel.

Vande Stille-waerheyt, hoe ende waer die beseten, ende de productien gedaen sullen worden, Mitsgaders van den Eedt der verdaeghde in de Stille-waerheyt, ende pœne der uytblijvende; Als oock dat van alle informatien den Seven-gevers Copye mede-gedeylt, ende den vermeynten Dijck-plichtighe daer van insinuatie, om hare defensie in te brengen, gedaen sal worden.

I.

DIe Seven-gevers sullen ten allen tijden / ofte wanneer 't haer belieft ende goet dunckt / sampt of besonder / ofte door haren Volmachtiger / den Dijck-greef mogen vorderen / om de Stille-waerheyt te besitten / ende alle die geenighe die sy begeeren ende willen / dat met hare Zegel ende Brieven / om die t'exhiberen ofte om Condtschap der waerheydt op de gheprojecteerde Interrogatorien te geven / in de Stille-waerheyt sullen komen / naemkundigh maken: Een eynde die by den Dijck-greef door den Heymraedts-Bode ofte eenen anderen / al mede daer toe behoorlijck ghequalificeert zijnde / ten voorsz. fine mogen worden verdaeght ende bescheyden / op eenen Sonnendagh te voorens met eenen schriftelijcken weet in der Kercken / daer den voorsz. verloozen Dijck in den Kerspel gelegen is / ofte indien aldaer geen Kercke mochte zijn / in die daer naest by ghelegene / vnd oock apart met eenen schriftelijcken weet / eenen yederen voorhoofts ofte aen hare woonplaets / daer van verstendigen / op dat niemants ignorantie ofte onwetenheyt hebbe te pretenderen.

II.

De Stille-waerheyt sal / ten overstaen van Dijck-Greef ende twee Heymraden / ter plaetse van 't Dorp daer den verloozen Dijck gelegen / moeten beseten worden: Voor-behoudens nochtans / dat Dijck-greeff ende Heymraden / op d'eerste comparitie / tot minder kosten / daer toe oock eene andere plaetse / 't zy in / oft buyten den Ampte / sullen mogen assigneren ende aenstellen. Met desen expressen toedoen / dat de kontschappen die de Seven-gevers van noden souden mogen hebben / oock na Landtrecht sullen mogen worden geproduceert ende beleyt.

III.

Vnd die selve alsoo op die Stille-waerheyt verdaegde persoonen / sullen schuldigh ende gehouden wesen op den geprefigeerden dagh ende plaetse / in de Stille-waerheyt te kommen / ende hare Zegelen ende Brieven / schijn ende bescheyt / niet uytgesondert / t'exhiberen / oock op die haer voorgehaldene Vraegstucken / Contschappen te geven / ende sich by Eede te purgeren / Dat sy geene Zegelen noch Brieven, schijn ende bescheydt, meer hebben noch weten, oock niet verbracht noch verbrandt, noch hebben doen verbrengen noch verbranden, Allet by poene van vijftigh Goldt-gulden / ende arbitrale correctie / na bevinden ende gelegentheyt vande saecken. Ende die gene die 't niet gelegen en is / selfs in persone te komen / sullen nochtans ghehouden zijn / sich door genoeghsamen Volmachtigen te verschijnen / ofte haren Volmachtigen ten dage dienende te seynden: Welverstaende dat soo verre yemandts binnen Landts wesende / ende voorhoofts ofte aen syne woonplaetse tweemael verdaeght zijnde / als recht is / ten aenbestemden daeghe niet compareerde / ende syne Brieven ende Zegelen niet exhibeerde / oft Condtschap der waerheyt gave / als recht is / dat die alsoo contumaciter uytblijvende / dat Jaer uyt den Dijck onderhouden / ende den Heer syne Breucken ende onraet betalen sal / of sullen. Ende in val des ofte der selviger Goederen niet goet ghenoegh waren / dat Jaer uyt den Dijck te onderholden / en den onraedt te betalen / dat alsdan hare Goederen voor eerst tot onderholdinghe des verloozen Dijcks ende betaelinghe des onraedts gekeert sullen worden / ghelijck hier voor van de achterblijvende Seven-geveren geseth ende geschreven staet.

IIII.

Ende den Seven-geveren sal op haer begeeren metten alder-eersten van die besetene ende beleyde Stille-waerheyt Copie gegeven ende metgedeylt worden / daer

daer by gestelt ende geexprimeert sal zijn de naem van de personen/ die de Condtschappen in deselve Stille-waerheyt gegeven sullen hebben/ om sich daer upt te beleeren ende die Dijck-gave daer upt te scheppen. Den welcken Seven-geveren oock vry sal staen/ deselve Condtschappen te doen recoleren ende in val de Sevengeveren upt de besetene Stillewaerheyt niet fundaments genoegh konnen vinden/die Gave te doen nae behoor / Sullen Dijck-greeff ende Heymraden op haer aenvorderen/wijdere Stille-waerheyt verkondigen laten ende besitten ende alle die geenighe daer inne verdaegen ende bescheyden / de welcke die Seven-gevers daer inne verdaeght ende bescheyden willen hebben/ gelijck voorsz. staet.

V.

De Stille-waerheyt beseten ende beleydt zijnde/sullen Dijckgreeff ende Heymraden alle die geenige soo sy upt de selve Stille-waerheydt bevinden sullen konnen/ met den verlooren Dijck besmet te wesen / daer van verstendigen / om daer op inwendigh veerthien dagen nae d'insinuatie / hare redenen van defensie (indien sy eenighe hadden) schriftelijck aen handen des Dijck-schrijvers over te leveren / als wanneer den Dijck-schrijver sulcks den Seven-geveren verstendigen ende coppelijck communiceren sal.

Dat elfde Capittel.

Van 't geene voor ende in die gaven moet worden geobserveert, mitsgaders van de ordre die in 't boesemen, sampt geven ende heeren des verlooren Dijcks, moet worden gevolght, als mede van den tijdt, binnen den welcken den Dijck, na de Gave, sal mogen worden aengenomen, &c.

I.

ALs den uytdragenden Geef-dagh is/dat die Seven-gevers den Dijck sullen moeten heeren ende geven / soo sal die Dijck-greeff voor die Gave / die semptlijcke Seven-geveren hares gepresteerden Eedts scherpelijck vermanen.

II.

Die Seven-gevers sullen gehouden zijn/ in gevolge van de voorsz. Eedt/ den Dijck te heeren / sonder te letten op eenighe nulliteyten of informaliteyten / soo d'Eygenaers of geinteresseerde van de Dijcken souden moghen pretenderen in het voeren van de Schouwen of anders begaen te zijn/ als/ waer over alvorens in voegen hier boven Cap. 2. Art. 6. geordonneert / erkent sal moeten worden/ Soo nochtans/ dat sy voor de Gave van den Dijckgreeff sullen eysschen Declaratie ofte overslagen van de breucken / sampt alle opgeloopene onkosten / met den weer-penningh / om de selve met haer verschot te samen gereeckent zijnde/ tegen die waerdije der goederen die in den Dijck gegeven sullen worden / mitsgaders het onderhoudt van dien t'elckens ghebalanceert te worden / sonder dat hare Dijck-gave met eenige solemniteyten sal behoeven bekleedt te zijn.

III.

Ende dan sullen die Seven-gevers voor eerst den selven verlooren Dijck geven op syn rechte aenschot binnen ende buyten Dijcks op Man ende op Erve/ die den selven verlooren Dijck het laeste herghebracht heeft / ende daer inne alle desselfs leste herbrengers goederen/ reede ende onreede/ die hy op thijdt der Gave heeft/ specificeren en naemkundigh maken voor eerst/ ende daer na die Goederen dewelcke die leste Herbrenger eerthijdts gehadt heeft / Dergestalt wat het leste uytter den boesem verkoft/ veralieert / verwonnen ende wegh gegeven is / dat het selve eerst wederomme daer inne gegeven sal worden/ ende soo voort successivelijck

velijck tot het eerste toe / dat uytter den selven boesem verkoft / veralieneert / gesprooten ende hergekommen is / tot dat den selven lesten Herbrengers boesem geheel ende al / vol ende ront is; Sonder dat die gemelte Seven-gevers teghen den persoon van den Verlater des Dijcks tot Lijf-straffe / bannissement oft anders criminaliter sullen moghen procederen / of den selven condemneren / maer d'Actie dien aengaende moeten laten aenden Dijck-greeff vande plaetse / daer den Dijck verlaten is / omme de selve t'institueren daer ende alsoo sulcx behoort.

IIII.

Ende soo de goederen desselven Boesems als dan niet goet ghenoegh waren / na uytwijsinge der Heymraden / den Dijck daer mede t'onderhouden / ende die breucken ende alingen onraedt die daer op gekomen were / te betaelen / ende die Seven-gevers daer na voort daer inne plegen te geven alle andere goederen / soo die Coopers / Verwinners / of die geenighe soo uytter den selven Boesem met versterff / Hylicx-gift of andersints genooten mochten hebben / hadden op dagh vnd date doen sy met des verloozen ende ongeheerden Dijcx goet de-erft waren / vnd die sy daer na gewonnen / geworven vnd verkregen hadden / egeene uytgheschepden / in den selven Ampte vnd Dijckagie gelegen. Is al nu goet gevonden ende geresolveert / dat van nu voortaen geene Coopers / Verwinners noch anderen / uytten Boesem eenighsins als voorsz. genoten hebbende / meer verliesen / noch van haer andere goederen in den Dijck mede gegeven sullen mogen werden / dan alleenlijck de selve goederen / dewelcke sy uytter den voorsz. Boesem gekocht / verwonnen oft genoten hebben: Ten ware sy sich des Dijcx ondernamen. Welverstaende dat 't selve alsoo geobserveert ende gehouden sal worden in de Dijckgaven / die na deser tijdt ende nae dato deser Reformatie gegeven sullen werden; Niet tegenstaende die aenkoopinge / verwinnen vnd genietinge al voor langhe Jaren geschiedt / gegaen ende gepasseert waren.

V.

Vnd datmen nae des lesten Herbrengers goederen ende Boesem als voorsz. / voort soecken sal den rechten olden Boesem / daer den verloozen Dijck van hergekommen is / met alle syne gheledern / soo in ascendenti als in collaterali linea. Doch dat die goederen soo met hylicken / versterven / aenkoopinge ofte andersins van eenen anderen goeden Boesem hergekommen / vnd van den voorigen alden herbrengeren des Dijcks niet gepossideert zijn geweest / noch den selven niet hebben toebehoort / daer inne uytgesondert ende exempt blijven sullen.

Exempli gratia sive Casus.

N. vnd N. gewesen Echte-luyden hebben vier Kinderen stervende nagelaten / met namen A. B. C. D. diewelcke vier Kinderen opgemelter haerer Olderen nagelaten Erffenissen vnd goederen / als oock die Dycken daer toe gehoorende / gepart ende gedeylt hebben. Dese vier Kinderen zijn ghehylickt / vnd een yeder heeft sijn aengedeelde goederen vnd Dijck in syne possessie ende ghebruyck; Het ghebeurden nu / dat eene van de selve vier Kinderen met namen A. durch quade mesnagie oft huysholdinge synen aengedeylden Dijck voor verloozen liete leggen / vnd die Seven-geveren daer op geeyscht zijnde / als recht is / geven eerstelijck in den verloozen Dijck alle de goederen de welcke A. ende syne huysvrouwe in den selven Ampte ende Dijckagie / binnen vnd buyten Dijcx gehadt / vnd wat daer van verkocht / veralieneert / verwonnen / verbreent vnd ghenoten is / niet uytgeschepden / tot dat des lesten herbrengers A. Boesem gheheel vnd al rondt vnd

vnd vol is. Den Boesem des voorsz. lesten herbrengers A. niet goet ghenoegh zijnde/ sal gevolght vnd gesocht werden den boesem in ascendenti linea van N. N. gewesen Echte-luyden voorsz. vnd wat van den selven Boesem afgedeylt vnd gespleten is / vnd die andere kinderen met namen B. C. vnd D. daer van hebben vnd besitten/ vnd wat die voorsz. Echteluyden vnd kinderen itzgemelt daer van verkocht/ veralieneert vnd eenichsins vervreemt mochten hebben/ niet vnd egeene daer van uytgesondert/ in eenigerley wys / In den verstande nochtans/ dat die goederen de welcke de andere kinderen B. C. vnd D. beyplickt / aengekocht oft aengewonnen hadden/ vnd uytter den Boesem van haer zal. Vader vnd Moeder niet hergekommen waren/ in den verlooren Dijck niet mede gegeven sullen mogen worden/ Sonderen daer van vry ende exempt zijn/ wesen ende blyven.

VI.

Vnd dit voorsz. noch niet genoegh zijnde/ sal alsdan insgelijcken gheschreden werden tot den Boesem van den alden Vader vnd alden Moeder van N. vnd N. voorsz. soo verre sy in voor-tijden ghebruyckeren vnd herbrengeren des quaden ende verlooren Dijcks geweest zijn. Vnd in geval deselve Alde-Vader ende Alde-Moeder geene ghebruyckeren noch herbrengeren des quaden Dijcks in voortijden gheweest zijn / Salmen volgen vnd soecken den Boesem daer desen quaden Dijck in voortijden van hergekommen vnd uyt gesproten is / allet in voeghen vnd maten ghelijck voorsz. staet.

VII.

In val/ des lesten Herbrengers ende oude Boesems goederen niet bestant en zijn/ om den Dijck t'onderhalden / ende de breucken ende kosten te betalen / ende dat geenen anderen Boesem totten verlooren Dijck plichtigh zijnde/ (na gedane vlijtigh ondersoeck) konde ghevonden worden : Soo sal by den Seven-gevers scherpelijck worden ondersocht / tot wat Dorp den verlooren Dijck oorspronckelijck ghehoort heeft / ende bevindende / dat de selve by de generale repartitie ofte verdeylinghe der Dijcken / een seecker Dorp in't ghemeyn toegheleydt is/ In sulcken cas sullen sy den voorsz. Dijck geven op 't selve Dorp/ ende 't geene voorsz. cesserende / ende niet konnende ondervonden worden op het Dorp oft kerspel daer inne den Dijck gheleghen/ ende by insuffisantie des selve Dorps oft kerspels / tot verklaringhe van Dyckgreeff ende Heymraden op 't alinghe Ampt.

VIII.

Vnd als de Dijck-gave in maten als voorsz. alsoo gheschiedt ende ghegeven is/ vnd de Dijck-gave van yemanden die sijn goedt het leste daer inne ghegeven ware/ op-ghenomen wierde ; Soo sal den geenigen dessen goedt / voor mede in den Dijck ghegeven were / vry staen / inwendigh thien daghen / die Gave met den Dijck aen sich te nemen / vnd allen onraedt te betalen : Doch dat in sulcken val de eerste opnemer dessen goedt het leste in den Dijck gegeven were/ sijn goet met die lasten oft beswaernissen van olts daer op staende/ sal behouden/ vnd van de kosten der Dijckgave schadeloos zijn ende blyven.

IX.

Ende off men den lesten Herbrenger oft desselfs Boesem niet en hadde konnen vinden/ Soo sal men soecken den rechten olden Boesem daer den verlooren Dijck van hergekomen is / met alle syne ghelederen / ende dan voorts procederen als hier voor in dit Capittel geseydt is.

Dat

Dat twaelfde Capittel.

Van de pœne der Seven-gevers, sich in 't geven des Dijcks abuserende, ende hoe de selve, als mede die gene die uytgebleven zijn, 't zy een Seven-gever ofte verdaeghde in de Stille-waerheyt, sich van den Dijck wederom sullen konnen ontledigen.

I.

INdien de Seven-gevers sich in 't geven van den Dijck mochten abuseeren/ ofte den selven qualijck geven/ sullen sy ghehouden zijn/ den Heer syne breucke met alle opghe!oopene onkosten te betaelen/ ende den Dijck voor dat Jaer upt t'onderhouden.

II.

Ende sullen voorts alle die geenige/ 't zy Seven-gevers ofte Verdaeghde in de Stille-waerheydt/ die vermidts haer uytblijven/ ofte qualijck-geven des Dijcks/ met het onderholt van dien/ voor den tijdt van een Jaer bezwaert zijn/ den selven Dijck/ op den naestvolgende Eerdt ofte Kouwaerschouw respective/ daer gebreck gevallen (na dat sy alle onkosten/ sampt breucken ende weer-penningh betaelt/ ende de Schouwe daer over gelevert sullen hebben) mogen verlaten/ seggende in loco tegens den Dijckgreeff/ 't zedert de voorn. beswaernis/ tot daer en toe/ den voorsz. Dijck onderhouden te hebben/ maer niet gemeynt te zijn daer inne langer te continueren/ ende oversulcks sich daer van midts desen t'ontledigen: Als wanneer den Dijckgreeff wederom op een nieuws/ sonder langer uytstel/ de Seven-gevers sal eyschen/ ende dan voorts procederen/ ghelijck hier vooren ghestatueert is.

Dat darthiende Capittel.

Van d'ordre ende proceduiren, die over d'ontlastinghe eenes Dijcks, onder protestatie of abusivelijck opgenomen, ende in andere saecken dienende ten Dijck-rechte (uytgesondert Dijck-gaven) moeten worden gevolght; Als mede, hoe het met de goederen van eenen, hebbende den Dijck, in voegen als boven, opgenomen ende sich daer van wederom bevrijdt, sal worden gehouden, in val den selven Dijck daerna, wederom verlaten mochte worden.

I.

SOo yemandt onder protestatie off abusivelijck eenighen Dijck mochte opgenomen hebben/ sal den selven onderhouden/ totter tijdt ende wijlen toe hy sich daer van met recht ontlediget/ ende den voorsz. Dijck aen den ouden Boesem/ ofte op den lesten Herbrenger/ gebracht sal hebben.

II.

Om 't welck te doen ende in 't werck te stellen/ sal den Op-nemer op den Sonnendagh naer de leste Schouwe/ door den Heymraedts-bode in de Kercke van 't Kerspel/ daer den Dijck gelegen/ oft by ghebreecke van dien/ ter naester Kercke/ doen verkondigen/ dat hy seeckeren Dijck (die welcke met syne bepalinghe sal worden gedesigneert) onder protestatie oft by abuys hebbe opgenomen. Ende alsoo hem den selven Dijck niet aen en gaet/ maer eenen schuldigeren weet/ namentlijck N. N. dat hy oversulcx den selven by dese Kercken-spraecke doet weten/ dat hy den voorschreven Dijck komme aennemen/ ende de kosten tot onderhoudt van den selven aengeleydt/ betaele/ oft dat hy andersints genootsaeckt sal zijn na Dijck-rechten/ ten eynde voorsz/ tegens hem te procederen.

Indien

III.

Indien binnen den tijdt van ses weecken/ nae de voorsz. Kercken-spraecke/ niemandt en compareert/ die den Dijck aenneemt/ende de kosten tot onderhoudt van den selven uptgeschoten / voldoet: Sal die geene/ die den Dijck / in voegen als boven/opgenomen heeft/tegen den Dijck-plichtigen/indien hy inden Ampte woonachtigh / met personele Citatie / ende in val hy daer buyten ghesceten / by peyndinghe / op de Dijck-plichtighe goederen / moeten procederen / ende den Dijckgreeff versoecken om eenen Gerichts-dagh te leggen / ende te houden/ ter plaetse daer 't hem / ende parthyen het dienlijckst sal zijn: Sonder dat daer toe eenighe Banck-spanningen opten Dijck noodigh zy.

IIII.

Ten welcken Gherichts-dage Dijck-greeff ende Heymraden parthyen sullen ordonneren (in cas noodigh) te schrijven / ende de selve schrifturen te wisselen/ in handen des Dijck-schrijvers / van ses weecken tot ses weecken / op versteck/ nominerende met eenen ten selven daege / den Oordeel-wijser / aen den welcken den Dijck-schrijver (de Procedure volschreven zijnde) van alles Coppe sal leveren/ om sich vander saecke t'informeren / ende (des noodigh) te beleeren. Ten ware 't versteck door nootsinninghe ofte andere wettighe redenen / konde / tot erkentenis van 't Heymraets-Gericht/ gepurgeert worden.

V.

Den Oordeel-wijser gevat zijnde / sal sulcx den Dijck-schrijver te kennen geven / dewelcke partyen daer van sal verstendigen / ten eynde die selve den Dijckgreeff wederom moghen versoecken / om den Gerichts-dagh te doen upt-schrijven/ ende de saeck te decideren.

VI.

Ende sal gelijcken voet / als de twee leste boven-staende Articulen melden/ in alle andere saecken dienende voor 't Heymraets-ghericht (uptgesondert Dijckgaven) gevolght worden.

VII.

Soo wanneer yemandt / hebbende seeckeren Dijck abusivelijck ofte onder protestatie/ als voorsz. op-genomen/ ende eenighen tijdt onderholden/ tegens de Besitters der Dijck-plichtighe goederen Sententie geobtineert hadde/om hem van den selven Dijck t'ontledigen / ende de kosten/ tot onderholdt van dien aenghewendt/ te restitueren / ofte de goederen met den selven Dijck besmet zijnde/ in te ruymen / vnd dat dien volgens die alsoo Ghecondemneerde/ den Dijck met die daer toe inghewonnen Goederen / tegens restitutie der voorsz. kosten / tot taxatie van Dijck-greeff ende Heymraden/ aenghenomen hadde/ ende den selven Dijck daer nae abandonneerde oft voor verlaten lieten ligghen / sulcx dat men nae voorgaende eyschinge der Seven-gevers/tot eene Dijck-gave soude moeten komen / Soo sullen die goederen die den voornoemden ontledighden Opnemer/ voor ende op dato der opneminghe ghehadt / of daer na ghekoft ofte andersints aen sich ghewordven mochte hebben / in den voornoemden Dijck niet moghen ghegeven worden / als daer mede geensints geaffecteert zijnde ; Maer sullen de selve goederen van de voornoemde Dijck-gave soo vry ende exempt blijven / als of den Eyghenaer van dien den selven verlooren Dijck noyt opghenomen hadde/ in voegen/ dat met preteritie van de voorsz. goederen / den Boesem ende andere Landeryen met desen Dijck besmet zijnde / sullen moeten worden gesocht ende upt-ghebeesemt.

Dat veerthiende Capittel.

Van de Appellen ofte Revisien, soo ten opsichte van Dijcken, als Weterongen ende Uyt-wegen.

I.

DIe by 't Ghewijsde van Heymraeden oft Dijck-gaven der Seven-geveren sich mochten beswaert vinden / sullen binnen den tydt van thien daghen/ a dato der Uyt-spraecke / oorkondt den Dyck-greeff oft synen Substitut / ende twee Heymraden / ter ghelegener ofte bequamer plaetse / aen de Vier Dijck-Collegien ofte Stoelen des Nymeeghschen Quartiers / moghen appelleren/ uytghesondert van Uyt-weghen/ Weteringhen ende Weteringhs-wallen/ daer over aen 't Gerichte/daer by de Sententie gewesen/ sal mogen worden gheprovoceert: Mits dat een gelijck getal of meer/ ten versoecke van partyen/ uyt den Ampte des selven Gherichts / over de Revisie sullen worden gheassumeert ofte ghebruyckt. Indien daer soo grooten getal van Inghesetene Edel-luyden oft andere ghequalificeerde persoonen / nae constitutie van yeders Gherichte / ghebonden werdt / ende anders van uytheemsche Edel-luyden oft andere gequalificeerde persoonen/ in 't Ampt geerft zijnde.

II.

Ende sal voorts den Appellant te gelijck / oft in den tijdt van ses weken daer aen volgende/ sijn geinterponeert Appel oft Revisie/ voor den Dijck-greeff ende twee Heymraden / ter plaetse daer hy die sal konnen bekommen / suffisantelyck moeten verborgen / ende syne Gravamina naeckt ende bloodt / aen handen des Dijck-schrijvers over-leveren/ sonder dat daer toe eenige vordere Gerichtelijcke solemniteyten van nooden sullen wesen.

III.

Van welcke Gravamina Geappellierde Copie sal lichten/om deselve mede binnen den tijdt van ses weken/ à dato der indieninge te debatteren/ ende aen handen des Dijckschrijvers/in maniere als boven/over te leveren Blijvende Geappelleerde gehouden/ binnen den selven tijdt / 't Appel mede genoeghsaem te verburgen.

IIII.

Waer nae den Dijck-greeff / binnen den tijdt van ses weecken / de voorsz. vier Stoelen sal hebben te verschrijven / Ende sulcx op de bequaemste plaetse / 't zy in oft buyten den Ampte/ tot minste kosten van Partyen/ om nae rijpe deliberatie/ in der saecke voorts ghedaen te worden / 't gene nae Dijck-recht bevonden sal worden te behooren.

V.

Wel-verstaende nochtans / indien in cas d'Appel Dijck-greeff ende Heymraden / daer by d'eerste Sententie ghewesen / ofte daer voor de Dijck-gave ghevallen / mochten gheprætendeert worden partijdigh te zijn / dat daer over de cognitie sal staen aen d'andere drie Stoelen / ende in val den selven Stoel niet admissibel mochte geoordeelt worden / sal d'Appellations Sententie gaen op den naem der voorsz. drie Stoelen; Soo nochtans / dat den vierden Stoel/ 't verlesen van 't Proces / om daer 't noodigh / te dienen van bericht / maer niet 't scheppen der Sententie sal mogen by-woonen.

Dat vijfthiende Capittel.

Van affgesoncken off waedighe Dijcken, hoe ende tot wiens kosten die wederom opgemaeckt ende verseeckert sullen worden: Als mede van de breucken teghens die geene, die op den Klocken-slagh sich met eenighe gereedtschap ter plaetse van 't perijckel, niet en vervoegen.

I.

DAt in val eenighe Dijcken / nae dat de Schouwen / soo van Aerdt als Rouwaer ende Spijck / nae Chieronghe der Heymraden opghemaeckt te zijn / daer over ghelevert hadden ende gepasseert waren / als recht is / voor ultima Februarij quamen te sincken / soo van Aerdt / Rouwaer ofte Spijck / ende daer pericul ware van gheheele deur-scheuringhe / sullen Dijck-greeff ende Heymraden de selvighe mit Clocken-slagh ende anders / sonder ontgeltenis van de Dijck-ghesiaeghden / buyten pericul houden / blijvende het vorder opmaken den noodt over zijnde / tot laste van d'Eygenaers van dien.

II.

Soo wanneer die Dijck-ghenooten hare Dijcken in Aerde ende Rouwaer / nae Chieronghe der Heymraden / op die ghebeurlijcke Schouwen ghelevert hebben / ende die selve daer-en-boven door eene besondere ongenade van hoogh Water ofte Ys-ganck / komen door te breecken ende waedigh worden zijn: Sullen die Huys-luyden ende andere, den Clocken-slagh onderworpen zijnde / schuldigh ende ghehouden zijn / die Materialen tottet bevangen van den Dijck noodigh / egeene uytgeschepden / by te brenghen. Blijvende de dagh-gelden van d'Ampt-luyden / Heymraden ende andere / midtsgaders de huyr van de noodighe Schepen ende Schuyten / tot laste van 't Ampt daer die Dijck-scheuringhe gevallen / sonder ontgeltenis van de particuliere Dijck-genooten / deren Dijck waedigh geworden.

III.

Indien yemandt den Clocken-slagh onderworpen zijnde / op het luyden ofte slaen van de Clock ofte badinghe / 't zy dat het selve door ordre van den Dijck-greeff / Heymraedt oft yemandt anders ghesch iede / dateliick ende soo gheringh doenlijck / sich ter noodiger plaetse met eenigh ghereedtschap / tot affweeringhe des perijckels ende anders niet en vervoeghde / deselve sal breucken / soo dickwils 't selve geschiede / ses Goldt-gulden tot 28. stuyvers 't stuck.

Dat sesthende Capittel.

Hoe verre men met Hoofden, Kribben ende andere Rijs-wercken, van Steden, Kercken, Schaer-dijcken, &c. boven ende beneden sal moeten blijven, ende wie daer over d'erkentenis ende Executie sal toekomen, als mede wanneer de Dijcken voor Schaar- ende wederom voor Landt-dijcken sullen worden gehouden.

I.

NIemandt sal toe-ghelaten worden te Hoofden / Kribben / Kidsen / Poten oft besteken / ofte eenigerley wercken te maken / hoe die oock namen hebben mochten /

mochten/ tegens Steden/ Kercken / Schaar-dycken / Landts-besiongen/ noch tegens olt houvigh Landt/ 't welck vermits inlaage van Dijcken/ op 't Schaar kompt / maer sal ghehouden zijn hondert vijftigh Roeden boven / ende hondert Roeden beneden / daer van te blijven.

II.

Edoch / indien de gheleghentheydt der saecken ende Dijcken anders versyschte / sulcks sal verblijven tot erkentenis van Dijck-greeff vnd Heymraden/ daer den Schaar-dijck gheleghen is / dewelcke in sulchen val de Judicatuere sal competeren.

III.

Ende soo naer voorgaende sommatie ende aenmaeninghe/ de gecondemneerde Parthye in ghebreecke mochte blijven / soodane Sententie te pareren : Sal de gheinteresseerde ofte klagende Parthye / d'Executie ten overstaen van Dijck-greeff ende Heymraeden voornoemt / ofte yemandt anders van den Dijck-greeff gheauthoriseert zijnde / mogen doen.

IIII.

Wijders is verstaen / dat de Dijcken / hebbende maer twaelf Roeden Landts voor sich/ voor Schaardijcken / vnd dieselve wederom voor Landt-dijcken ghehouden sullen worden/ soo wanneer die vier-en-twintigh Roeden Landts voor sich hebben / ende eerder niet / ende dit alles op laegh Water.

Dat seventhiende Capittel.

Van 't maecken van Hoofden ende Kribben, tot ontzet van Schaardijcken, hoe veel daer voor Jaerlijcx sal moghen worden uytgezet, ende wie den aenwasch van dien genieten sal.

I.

SOo noodigh eenighe Hoofden ende Kribben / tot verseeckerongh ende ontset van Schaar-dijcken te maecken ende te leggen / sullen d'Amptluyden elck in 't sijn / die Ge-erfden ende die geene die van oldts daer inne te segghen hebben / ter naeste Stede (daer 't selve op 't platte Landt ghevouchlijck niet gheschieden kan) doen beschrijven/ ende met deselve op de noodighe uptsettonge des vals te doen beraedtslagen vnd ordonneren / als tot hares Ampts meeste verseeckerongh behooren sal. Soo nochtans / dat meer niet dan vier stuyvers eens in 't Jaer/ op den margen / tot de voorseyde Hoofden vnd Kribben / uptghesetsullen mogen worden.

II.

Und soo voor eenige Schaardijcken/ durch middel van Hoofdan ende Kribben/ de welcke tot ghemeyne Ampts kosten ghelacht sullen werden / eenen aenwasch quame/ den selven aenwasch sal wesen ende blijven tot de selve ghemeyne Ampts besten vnd nut / als hebbende die kosten van maecken vnd leggen der Hooffden ende Kribben als voorsz. ghedaen ende verpleeght.

III.

Und daer mede die Ge-erfden niet te seer ende hoogh op haer hebbende Morgen-talen beswaert werden / is goet ghevonden / dat in yeder Ampt het holt/ te weten Rijs ende Palen / de welcke tot maeckinghe ende legginghe van

 sulcke

sulcke Hoofden ende Kribben van nooden zijn sullen / durch die gemeyne Huys-luyden metten Klocken-slagh op 't werck gevuirt sullen worden / soo verre het holt binnen 's Landts te halen is / doch alles tot discretie van Dijckgreeff ende Heymraden eenes yederen Ampts.

Dat achthiende Capittel.

Van dat voortaen in alle Verkoop- ende Opdrachts-brieven de Dijcken tot de verkochte goederen ghehoorende, met haere bepalinghe sullen worden uytgedruckt, op eene seeckere pœne; Als mede dat de Kerspelen hare Dijck cedullen, alle thien Jaren sullen moeten vernieuwen, ende aen den Dijck-greeff over-leveren.

I.

NIemandt sal voortaen eenighe goederen moghen verkoopen / dan met den Dijck daer toe gehoorende / vnd sal den selven Dijck / woe lanck hy zy vnd waer hy gheleghen is / moeten exprimeren / by poene van te verbeuren dat gherechte seste part der Coops-penningen / soo dat verkochte Landt ofte Goet ghegolden heeft / tot laste ende schade des Verkoopers in 't gheheel. Edoch indien den Cooper daer van kennisse gehadt / ende daer over met den Verkooper ghecolludeert mochte hebben / in sulcken val sal den Cooper de helfte van de voorsz. breucke dragen / vnd sullen den Heer ofte Officier / den Aenbrenger vnd d'Armen daer 't verkochte goet in den Kerspel gelegen / yeder een gerecht darde-part van de voorsz. breucke hebben ende genieten.

II.

Voorts sullen alle Kerspelen hin vorder schuldigh ende ghehouden zijn / van thien Jaren tot thien Jaren aen handen van den Dijckgreeff vnd Heymraden over te brenghen hare Dijck-cedullen / ten eynde die by den Dijck-schrijver te Boeck gebracht / ende nae behoor geregistreert worden.

Dat negenthiende Capittel.

Van de Jura oft Gerechtigheyden in Dijck-saecken.

DIe Gherechtigheyden in Dijck / Weteringh vnd uytweeghs-saecken / ende 't geene daer van dependeert / soo voor Vacatien / Verteerongen / Peerden-huyr / Wagen / Karren ende Schupte-vrachten / als anders / niet uytgesondert / sullen voortaen op ende voor yederen dagh wesen / als volght:

Voor den Dijck-greeff / twaelf gulden.

Voor de Heymraeden ende Dijck-schrijver / elck ses guld.

Voor den Heymraedts-bode / vier gulden.

Voor de Seven-gevers vnd Verdaeghde in de Stille-waerheydt / ofte om Condtschap te geven / zijnde Riddermatighe ofte andere ghequalificeerde Persoonen / yeder 's daeghs vijf guld.

Voor de Huys-luyden ofte andere Persoonen in den Ampte woonende / twee gulden / ende daer buyten gesetene / drie guld.

Alle

Allet boven de Consultatie-penningen/ salaris oft loon der Advocaten/ Procuratoren vnd anders/ ter taxatie van Dijck-greeff vnd Heymraden.

Den Dijck-schrijver sal hier en boven/ voor d'expeditie van alle stucken ende acten hier inne voorvallende/ hebben soo veel/ als hy in andere saecken/ dienende ten Landt-rechte/ is genietende.

Den weer-penningh van 't geene den Dijck-greeff sal kommen te verschieten/ sal wesen dobbelt / In voegen dat den selven / in plaetse van eenen penningh/ die hy uytleydt/ wederom twee sal mogen ontfangen.

Wel-verstaende nochtans / dattet Parthyen ten allen tijden sal vry staen/ om den weer-penningh t'ontgaen/ d'onkosten selver te verpleghen.

Conclusie.

ENde sullen hier mede alle oude solemniteyten/ formulieren/ oude gewoonten/ het Dyck-recht vnd andere saecken hier boven uytgedruckt / raeckende / zijn ende blijven ghecasseert/ ghederogeert vnd ghedoodet.

Met desen expressen reserve nochtans / dat eenen yederen in sijn Ampte alle andere hebbende Rechten/ Landt-brieven/ olde ghebruycken / usantien vnd heerkommen / die by dese Nieuwe Ordonnantie ende Reformatie / niet en zijn verandert noch ghederogeert / sullen voorbeholden zijn / ende in voller weerde ende krachte verblijven.

Ende sullen voorts dese poincten by de Landtschap moghen worden verandert / vermeerdert ende vermindert / nae dat den tijdt ende ghelegentheydt sal vereyschen.

Aldus by de respective Dijck-greven ende Heymraeden der vier Dijck-Collegien ofte Stoelen des Nymeeghschen Quartiers gheresumeert, ende voorberaemt den sesten Junij XVI C. ses en vijftigh. Ende was onderteyckent. *C. Singendonck.*

W. Kuyper Landtschr. *I. Foyert Landtschr.* *I. Biel.*

SOO IST, Dat wy Ridderschap ende Steden ghedachtes Vorstendoms ende Graeffschaps/ volgende het versoeck van Dijck-greven ende Heymraden van de respective Dyck-Collegien ofte Stoelen des Quartiers van Nymegen / die Dyck-rechten gheredresseert ende gheamplieert / in manieren hier vooren gheinsereert / conform die Resolutie ende

authorisatie op onse Vergaderinghe binnen Zutphen den 12. Maij laestleden / door die Heeren Raeden hebben doen visiteren ende examineren / ende dien volgens die selve in alle ende yedere Poincten ghecon-firmeert ende bestedight / confirmeren ende bestedigen in kracht deses / om van nu voortaen ende geduyrigh onderhouden / gheobserveert ende naeghekommen te worden ; Ordonnerende ende lastende hier mede allen Amptluyden / Drosten / Richteren / ende allen an-deren Officieren / ende voorts eenen yederen die sulcks raecken mach / dat elck in sijne qualiteyt ende be-dieninghe sich daer nae hebbe te richten ende ver-holden / ende die selve Dyck-rechten volkomment-lyck nae-leven ende doen nae-leven. In oorkonde hebben Wy des Furstendoms Gelre ende Graeff-schaps Zutphen groote Segel hier aen doen hangen/ ende door den Griffier des Hoves laten teeckenen.

Aldus ghedaen binnen Arnhem den 6. No-vemb. XVI C. seven en vijftigh.

O. Engelen.

TAEFEL

TAEFEL

Van de Capittelen, ofte een kort begrijp van 't gheheel Dijck-recht.

Dat

F I N I S.